

Pligt underkastet til Deeltagelse i Nykøkken, hvilken Grundsætning har været gjort gjældende eller skulde i det mindste altid consequent have været gjort gjældende siden 1802. Naar altsaa denne Forstjel, som derved skeer, nemlig at Bondehørfornet ogsaa gjøres privilegeret eller faaer samme Beløb til Skattevarelse, eller ogsaa, som vi kunde sige med andre Ord, at Bonden i den Henseende gjøres lige med Herremanden, saa er Righeden jo tilveiebragt, og, naar ingen Erstatning derved maa komme i Betragtning, men det Beløb, som mangler i Skattesummen ved den mindre Deel, som det upriviligerede Hørforn kommer til at svare, bliver fordeelt paa hele Hørfornet som en ny Skat, da kommer der en sand og retfærdig Righed, og da komme de, som hidtil uretfærdigt have svaret for meget, retfærdigt til at deeltage i lige Byrde; saa vil man sige: ja, det var unægtelig den nemmeste Maade at gjøre det paa (Eskærning: Nei, det var den vidtløftigste!) ja, saa siger jeg, derfor bør det ogsaa gjøres, fordi det efter min Overbeviisning er den eneste retfærdige. Vil man altsaa sige: ja, men der er dog dem, som endog efter min Indrømmelse ved foregaaende Behandling vilde komme til at lide meget, vilde faae en vel stor Byrde paa eengang at bære, som Billighed dog fordrer at tage Hensyn til, saa har jeg ved mit andet Undringsforslag ogsaa taget Hensyn dertil, og det vil man dog indrømme, at skal der tales om en Godtgjørelse, om en Erstatning af hvilket som helst Slags, som jeg ikke indlader mig paa, da vil man jo først kunne bevise, at der dog er et virkelig Tab, som bør erstattes, og, naar dette Tab ikke er tilstede, saa er det jo dog Konfens, et Intet, at paastaae, at der skal gives nogen Erstatning, hvorved altsaa det kunde komme til Aabenbarelse, hvor Erstatningen skulde gives. Det er netop en saadan Beregning, en saadan Skjønnsforretning af kyndige Mænd, som mit andet Forslag gaaer ud paa, thi kun derved fremlægges Beviisligheder for, at den eller den privilegerede Eier, han har i Sammenligning med den upriviligerede, som samtidigt købte, virkelig givet langt større Kjøbesum i den rimelige Forventning, at han vilde beholde disse Rettigheder for bestandigt eller for lang Tid;

naar det skeer, saa kommer han jo til at faae efter dette, hvad jeg ikke kalder Erstatning, men hvad saa mangfoldige af de ærede Medlemmer jo absolut ville have skal kaldes saa, det kommer jo til at gjælde for dem, som virkelig skulde have Noget, en Erstatning, en Fritagelse for Byrden i et vist Antal Aar, som kan være svarende til hans høiere Indkjøbssum, sammenlagt med den Frihed, han har havt, og den, han fremtidigt vil komme til at faae. Videre kan jeg ikke indsee, nogen Retfærdighed eller Billighed kan eller bør gaae, thi, gaaer den videre, da gives Erstatningen netop der, hvor den aldeles ikke hører hjemme, og hvor man jo ikke kan sige, der er Noget, som bør erstattes. Vil man nu dertil sige: ja, dersom det skulde beregnes paa den i mit Forslag udviklede Maade, at alle disse andre Friheder skulde tages i Betragtning, som det privilegerede Hørforn har, Jagtfrihed o. s. v., at da vilde der vel heller ikke bestindes, at der var kjøbt dyrere af Privilegerede end samtidigt af Uprivilegerede, saa siger jeg: ja det troer jeg virkelig, at der vilde blive yderst Faa eller slet Ingen, som kunde bevise, at de samtidigt havde kjøbt til høiere Priis, men tvertimod, at det modsatte Resultat vilde lægges for Dagen, saa det blev en meget nem Ting at komme til Rette med, naar vi først kom ind paa Virkeligheden og fik Beviisernes Virkelighed frem. De Faa derimod, i Særdeleshed af Smaaparcellerister, som kunde bevise, hvad Skade de havde lidt, og som kunde bevise, at de havde svære og ubillige Byrder, de fik Lettelse, og, var der en enkelt af de større Bestdere, som kunde bevise det Samme, fik han ligeledes en Genstand i de 15 Aar mere eller mindre efter Beregningens Forhold; da var derved opfyldt, hvad Billigheden kræver for disse Enkelte, men Retfærdighedens Fyldest til det Hele, det var der ikke taget mindste Hensyn til. Dersom altsaa nogen af de Folkeputerede, som vi have hørt idag, troe, at vi ved at gaae fra neden af opad til Landstthinget, som ogsaa er blevet benævnet Overhuset i den Henseende, og ere derved gaaede fra deres egen Mening om Retfærdighed og Billighed i denne Henseende, for at rette sig efter de Omstændigheder, som engang ere ovenfor eller ved Siden af dem, og de der-